

ISSN 201

УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

№ 1 (47), 2018

Україна. Здоров'є нації
Ukraine. Nation's Health

НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

ЗАСНОВНИКИ

Державна установа «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

Головний редактор журналу – Слабкий Г.О.

Заступники головного редактора – Дзюба О.М., Ждан В.М., Смоланка В.І.

Відповідальний редактор – Ситенко О.Р.

Літературний редактор – Ратаніна О.М.

Дизайн і верстка – Кривенко Є.М.

Секретаріат – Белікова І.В. (Полтава), Бутенко І.В. (Київ), Погоріляк Р.Ю. (Ужгород)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії Лехан В.М.

Болдижар О.О.
Вороненко Ю.В.
Гойда Н.Г.
Голованова І.А.
Голубчиков М.В.

Грузева Т.С.
Децик О.З.
Ковальова О.М.
Котуза А.С.
Лисак В.П.

Любінець О.В.
Мельник П.С.
Нагорна А.М.
Рогач І.М.
Сайдакова Н.О.

Фера О.В.
Чепелевська Л.А.
Черемухіна О.М.
Чопей І.В.
Шатило В.Й.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради Запорожан В.М. (Одеса)

Авраменко О.І. (Київ)
Бояр І. (Польща)
Горбенко О.В. (Велика
Британія)
Дудіна О.О. (Київ)
Дудник С.В. (Київ)

Жилка Н.Я. (Київ)
Клименко В.І. (Запоріжжя)
Коваленко О.С. (Київ)
Кудренко М.В. (Київ)
Лашкул З.В. (Запоріжжя)

Лобас В.М. (Красний
Лиман)
Майоров О.Ю. (Харків)
Матюха Л.Ф. (Київ)
Медведовська Н.В. (Київ)

Миронюк І.С. (Ужгород)
Моїсеєнко Р.О. (Київ)
Овоц А. (Польща)
Огнев В.А. (Харків)
Рудень В.В. (Львів)

Ситенко О.Р. (Київ)
Станчак Я. (Словаччина)
Степаненко А.В. (Київ)
Толстанов О.К. (Київ)
Ярош Н.П. (Київ)
Ященко Ю.Б. (Київ)

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2015 р. № 528).
Видання індексується Google Scholar та «Україніка наукова».

Рекомендовано до друку Вченою радою ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України».
Протокол № 3 від 02.03.2018 р.

Адреса редакції: пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна
Тел./факс: +380 44 576-41-19; 576-41-09

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21116-10916ПР від 24.12.2014 р.
Підписано до друку 5 березня 2018 р. Загальний наклад 100 прим. Зам. № 5128

Видавець:

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»
Адреса: пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна

Видавник:

«СПД ФО «Коломідин В.Ю.»
Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 257914 від 09.12.2002 р.

Надруковано у МВЦ «Медінформ»

03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95, тел./факс (044) 501-35-69
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1194 від 15.01.2003 р.

Усі статті рецензовані. Відповідальність за достовірність фактів та інших відомостей у публікаціях несуть автори.
Цілковите або часткове розмноження в будь-який спосіб матеріалів, опублікованих у цьому виданні,
допускається лише з письмового дозволу редакції.

ЗМІСТ

Здоров'я населення: тенденції та прогнози

<i>Вороненко В.В., Якимець В.М., Печибориц В.П., Печибориц О.В., Якимець В.В., Волошин В.Д.</i> Рак щитовидної залози в динаміці тридцятирічного спостереження після аварії на Чорнобильській АЕС	7

<i>Дрогомирецька М.С., Мартиць Ю.М., Клітинська О.В., Бородач В.О., Іваськевич В.З.</i> Оцінка стоматологічного статусу осіб молодого віку з бруксизмом у Тернопільській області	18

<i>Дудник С.В.</i> Стан здоров'я та деякі аспекти організації надання медичної допомоги дитячому населенню України	26

<i>Фейса С.В.</i> Неврологічні та когнітивні розлади у пацієнтів із неалкогольною жировою хворобою печінки на фоні порушення вуглеводного обміну та супутнім гіпотиреозом: огляд літератури й власні дані	34

<i>Чемерис Н.М., Любінець О.В.</i> Медико-соціальні площини вживання алкогольмісних напоїв серед студентської молоді	42

Питання демографічного розвитку

<i>Чепелевська Л.А.</i> Тенденції медико-демографічних показників України у XXI столітті	48

Організація медичної допомоги

<i>Кравченко В.В.</i> Державно-приватне партнерство як механізм удосконалення консультативно-діагностичної допомоги	53

<i>Кручаниця В.В., Миронюк І.С., Слабкий Г.О.</i> Організація замісної підтримуючої терапії для споживачів ін'єкційних наркотиків у Закарпатській області	57

<i>Лобас М.В.</i> Деякі питання організації первинної медико-санітарної допомоги сільському населенню Черкаської області	62

<i>Миронюк В.І.</i> Досвід і перспективи програм діагностики та лікування ІПСШ у представників груп підвищеного ризику інфікування ВІЛ в Україні	68

<i>Олексюк О.Б.</i> Тенденції рівнів госпіталізації дітей першого року життя	79

<i>Рогач І.М., Смірнов М.М., Керецман А.О., Жорник В.В.</i> Характеристика використання ліжкового фонду для стаціонарного лікування дорослого населення з хворобами нервової системи в Закарпатській області	83

<i>Федосюк Р.М., Ковальова О.М., Слабкий Г.О.</i> Медико-соціальне обґрунтування системи безпеки пацієнтів і потенційних шляхів її імплементації у службі анестезіології та інтенсивної терапії України	90

Наука – практиці охорони здоров'я

<i>Гасюк Н.В., Левандовський Р.А., Клітинська О.В., Бородач В.О.</i> Особливості перебудови клітинного складу слизової оболонки порожнини рота у хворих на генералізований пародонтит	100

<i>Корчинська О.О., Криванич Н.В., Костур К.П., Жултакова С., Андрашчикова Ш., Шлоссерова А., Галдунова Г., Рібарова Л.</i> Проблема трофобластичних захворювань у сучасному акушерстві	106

<i>Корчинська О.О., Костур К.П., Криванич Н.В., Жултакова С., Андрашчикова Ш., Шлоссерова А., Галдунова Г., Рібарова Л.</i> Сучасні погляди на етіопатогенез прееклампсії	113

<i>Попович Я.М.</i> Стан венозного кровоплину при флеботромбозах гомільково-підколінного сегмента	119

<i>Романів О.П., Погоріляк К.М.</i> Соматичні симптоми депресії і тривоги в осіб із легеневою артеріальною гіпертензією, методи діагностики та терапії	126

Медичні кадри

Гребняк М.П., Федорченко Р.А., Таранов В.В.
**Формування професійних компетенцій
з профілактичної медицини
у студентів-фармацевтів .....** 132

*Колесник П.О., Харріс М.,
Матюха Л.Ф., Колесник А.П.*
**«АВС»-курси з проведення наукових досліджень
у галузі сімейної медицини. Результати оцінки
«А»-курсу навчання молодих вчених в Україні .....** 137

Історія медицини

Ціборовський О.М., Сорока В.М.
**Добродійні лікарні Києва
як форма соціальної допомоги
в галузі медичної справи XIX століття .....** 142

Ціборовський О.М., Сорока В.М.
**Становлення санітарно-протиепідемічної роботи
на Київщині у XIX столітті (1835–1886 рр.) .....** 149

Дискусії

Іваць А.Р., Романів О.П.
Омега-3 жирні кислоти: чи дієво? За і проти 158

Формування професійних компетенцій з профілактичної медицини у студентів-фармацевтів

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Мета – обґрунтувати систему формування професійних компетенцій при підготовці у вузах фахівців із «Фармації».
Матеріали та методи. Матеріалами для дослідження слугували нормативна база навчально-виховного процесу при підготовці студентів-фармацевтів та міжнародний досвід з профілактичної медицини. Використано методи контент-аналізу, системного аналізу, логічного узагальнення, медико-статистичний, Дельфійський.

Результати. Основна мета вузу полягає в підготовці висококомпетентних фахівців, які мають добрий потенціал здоров'я та здатні тривало підтримувати професійну діяльність на високому рівні. Система формування професійних компетенцій з профілактичної медицини спрямована на логістичне управління заходами в процесі навчання та забезпечення селективності управління охорони здоров'я у фармації. До головних спеціальних компетентностей відноситься володіння основними методами захисту персоналу аптечних установ і фармацевтичних підприємств від можливих несприятливих умов праці; володіння основними методами збереження навколишнього середовища в їх взаємодії з фармацевтичним виробництвом; володіння методами комплексного формування здоров'я за допомогою фармацевтичного супроводу та аліментарної підтримки організму; забезпечення необхідного рівня індивідуальної безпеки в разі виникнення типових небезпечних ситуацій або на основі інформації про прогнозовану ситуацію; здатність проведення санітарно-профілактичних заходів в умовах фармацевтичних підприємств, включаючи забезпечення технологічного процесу і вибір відповідного обладнання.

Висновки. Оптимізація професійного розвитку студентів у процесі навчальної діяльності з профілактичної медицини базується на формуванні професійних компетенцій, спрямованих на підвищення особистісного потенціалу здоров'я та проведенні селективних заходів з охорони виробничого та навколишнього середовища. Система формування професійних компетенцій з профілактичної медицини в студентів фармацевтів складається з 9 блоків: «Мета навчання», «Предмет вивчення», «Компоненти навчального процесу», «Інтегральні професійні компетенції», «Загальні професійні компетенції», «Спеціальні професійні компетенції», «Корекція професійної компетентності», «Оцінка сформованості професійної компетентності», «Кінцеві результати формування професійної компетенції».

Ключові слова: професійні компетенції, студенти-фармацевти, профілактична медицина.

Вступ

Інтеграція держави у єдиний світовий освітній простір супроводжується реформуванням вищої школи. Сутність, якої полягає у приведенні вищої освіти в різних країнах до єдиних стандартів. При цьому пріоритетом системи вищої фармацевтичної освіти є підготовка в медичних і фармацевтичних університетах висококомпетентних і висококваліфікованих фахівців [5]. У зв'язку з широким впровадженням положень Болонської декларації, а також постійним збільшенням обсягу наукової інформації, завдання вищої школи полягає в пошуку нових методологічних прийомів, що забезпечують кожного студента глибокими знаннями, вміннями і навичками, і розкривають перед ними шляхи реалізації індивідуальних задатків і ресурсів.

Сучасна педагогічна парадигма базується на формуванні професійних компетенцій. Відповідно до сучасних поглядів професійні компетенції – інтегральна характеристика ділових та особистих якостей фахівців у вигляді знань, умінь, навичок і здатності, необхідних для ефективної професійної діяльності [1, 2, 4–6]. Реалізація компетентнісного підходу пов'язана зі стимулюванням

перетворень навчально-виховного процесу та якісними змінами освітньої діяльності. На перший план виходить підготовка висококомпетентних фахівців, які мають хороше здоров'я, високу дієздатність, і здатних тривалий час підтримувати свою професійну діяльність на високому рівні і при хорошому потенціалі здоров'я. У поняття здоров'я входить можливість забезпечення оптимальної життєдіяльності та можливість виконання загальних і виробничих функцій. При цьому достатній запас здоров'я, високі рівні розумової і фізичної працездатності є базисом ефективного оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок під час навчання у вузі. Принципові положення формування фахівця детермінуються його правильною оцінкою своєї діяльності. Так як, перш за все, в процесі професійної освіти і на початку трудової біографії складається стереотип діяльності, звички, інерція поведінки і ставлення до своїх обов'язків. Прорахунки на цьому етапі формування професійної компетентності і соціальної адаптації можуть накласти свій відбиток на всю подальшу долю. У зв'язку з цим, на перший план у навчанні фармацевтів виходить підготовка фахівців, що володіють новими підходами в теорії і

практиці в охороні здоров'я, і здатних самостійно вирішувати професійні та життєві проблеми.

Мета роботи – обґрунтувати підходи до формування професійних компетенцій з профілактичної медицини при підготовці фахівців із «Фармації».

Матеріали та методи

Матеріалами для дослідження були: нормативна база навчально-виховного процесу в підготовці фармацевтів, документи з реформування охорони здоров'я, міжнародний досвід з охорони здоров'я. Використано контент-аналіз, системний аналіз, логічного узагальнення, медико-статистичний та Дельфійський методи. Сутність Дельфійського методу полягала в тому, що експерти висловлювали свою думку в анкетах, не інформуючи про неї інших експертів. В якості експертів брали участь 12 висококваліфікованих фахівців зі стажем роботи понад 10 років. Після першого етапу думки експертів узагальнювались, і кожен з них знайомився з результатами. За необхідності він міг змінити свою думку для досягнення консенсусу [3, 7]. Для статобробки використовувався програмний пакет аналізу STATISTICA 6.

Результати дослідження та їх обговорення

У підготовці кваліфікованих фахівців провідне місце належить системному підходу у формуванні та

розвитку професійної компетентності фармацевтів. Сутність підходу полягає в тому, що вся навчальна діяльність із формування професійних компетенцій у студентів розглядається як цілісне утворення зі складною структурою (пізнавальний процес, професійне навчання, виробнича практика і професійне самовизначення на тлі особистісного способу життя). Система формування професійних компетенцій навчальної дисципліни «Гігієна у фармації та екологія» складається з 9 блоків (рис.).

Предметом вивчення є суспільне та індивідуальне здоров'я людини у взаємозв'язку з факторами навколишнього середовища, і профілактичні заходи з охорони здоров'я і навколишнього середовища. Навчальний процес базується на 4 компонентах: мотиваційний (потреба і прагнення опанувати загальнонавчальний і професійними компонентами), когнітивний (оволодіння системою дефініцій і понять), діяльнісний (практичне застосування знань, умінь і навичок для виконання професійних завдань), особистісний (значимість особистісного саморозвитку та самовдосконалення з метою формування професійних навичок і вмій).

Системоутворюючим фактором є мета навчання – формування у студентів необхідних знань, умінь, навичок і готовності до здійснення профілактичних заходів зі зміцнення здоров'я людини і охорони навколишнього середовища від забруднень. Базисом профілактичної складової професійного світогляду фахівців із «Фармації» є навчальні дисципліни «Гігієна» і «Медична екологія».

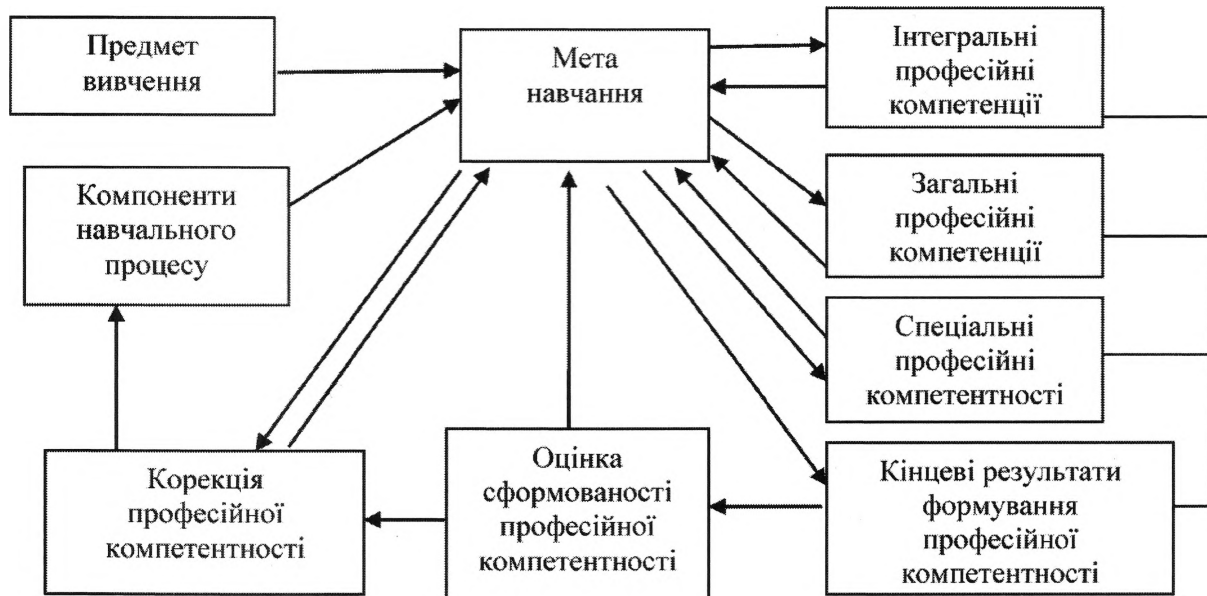

Рис. Система формування професійних компетентностей у студентів-фармацевтів

У забезпеченні ефективної професійної діяльності належить таким компетенціям: інтегральним (блок 3), загальним (блок 4) і спеціальним / предметним компетенціям (блок 5). Інтегральні компетенції забезпечують такі можливості: критичний аналіз і оцінку сучасних наукових досягнень при вирішенні пошукових і

практичних завдань щодо забезпечення сприятливих умов праці в аптечних установах і на фармацевтичних підприємствах; рішення типових і складних спеціалізованих задач і практичних проблем у професійній фармацевтичній діяльності та з охорони здоров'я; проектування і здійснення комплексних досліджень; впровадження інновацій, що

характеризуються недостатністю інформації та невизначеністю умов і вимог; охорони навколишнього середовища.

Загальні компетенції диференціюються на науково-дослідні, проєктні, документальні, соціально-особистісні, комунікативні, організаторські. Науково-дослідні компетенції включають в себе: організацію проведення досліджень; методологічне забезпечення досліджень; аналіз отриманої інформації; використання системного підходу до вирішення проблем; стратегічне планування діяльності; знаходження нестандартних рішень в діяльності; презентація результатів діяльності, публікації; здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим. Проєктивні професійні компетенції складаються з наступних умінь: обґрунтування нових технологій; проєктування і моделювання технологічних процесів, схемне проєктування; розробка технічних завдань на проєктування. Документальні компетенції включають у себе: ведення документації; розробку технічної документації; володіння нормативно-правовими актами з охорони праці та техніки безпеки; складання та експертиза документації.

Соціально-особистісні компетенції складаються зі здатності діяти соціально відповідально і усвідомлено; прагнення до охорони навколишнього середовища і діяти на підставі етичних мотивів; здатність планувати і вирішувати завдання власного професійного розвитку; здатності до адаптації і діям у новій ситуації. Комунікативні компетенції включають в себе здатність: спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також іноземною мовою; навичок використання інформаційних та комунікативних технологій, вислуховування і прийняття до уваги поглядів інших людей, дискутувати і відстоювати свої погляди на проблеми; толерантність і позитивний консенсус з індивідуумом або колективом. Організаторські компетенції складаються з здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатності працювати в команді; передавати іншим знання у своїй професійній області; організація співпраці і співдружності в колективі.

Головними спеціальними компетентностями з профілактичної медицини є: володіти основними методами захисту персоналу аптечних установ і фармацевтичних підприємств від можливих несприятливих умов праці; володіти основними методами збереження навколишнього середовища в їх взаємодії з фармацевтичним виробництвом; володіти методами комплексного формування здоров'я за допомогою фармацевтичного супроводу і аліментарної підтримки організму; забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій або на основі інформації про прогнозовану ситуацію; здатність проведення санітарно-профілактичних заходів в умовах фармацевтичних підприємств, включаючи забезпечення технологічного процесу і вибір відповідного обладнання; здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань внутрішніх органів, попередження небезпечних

інфекційних та паразитарних захворювань і з метою сприяння своєчасному виявленню та підтримці прихильності до лікування цих захворювань відповідно до їх медико-біологічних характеристик і мікробіологічних особливостей. Спеціальні компетенції оформлюються у вигляді матриці, в якій вказуються конкретні знання, вміння, комунікації та автономія й відповідальність.

Ефективність навчального процесу (блок 7) визначається кінцевими результатами формування професійної компетентності. Основними з яких є ідентифікація майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров'я населення; володіння методами гігієнічної оцінки факторів умов праці та навколишнього середовища, а також їх вплив на здоров'я людини; визначення факторів ризику для здоров'я у працівників фармацевтичної промисловості та аптек, як обумовлені виробничим середовищем; проведення гігієнічної оцінки сучасних технологічних процесів у фармацевтичній промисловості; дотримання санітарно-гігієнічних норм при професійній діяльності; інтерпретування загальних закономірностей детермінації стану здоров'я екологічними факторами; обґрунтування заходів щодо поліпшення умов праці та попередження екологічних загроз; планування заходів з формування здорового способу життя для працівників аптечних закладів та фармацевтичних підприємств; проведення санітарно-освітньої роботи з профілактики найбільш поширених неінфекційних захворювань, а також попередження інфекційних та паразитарних хвороб.

Оцінку формування професійної компетентності (блок 8) доцільно проводити за трьома рівнями. Високий – знання основних законів і дефініцій в області гігієни і медичної екології, вміння вирішувати завдання в нестандартних ситуаціях. Висока мотивація до професійного розвитку. Середній – знання більшості основних законів і дефініцій гігієни та медичної екології, з незначними похибками в їх формулюванні. Виконання роботи репродуктивного типу або за алгоритмом. Мотивація до професійної діяльності нестійка. Низький – поверхневий і уривчастий характер знань з гігієни та медичної екології. Досить значні труднощі їх застосування для вирішення практичних професійних завдань. Вміння розвинені слабо, не сформована потреба в рішенні професійних задач на практичному рівні.

До стандартизованих форм оцінки професійної компетентності відносяться тестові завдання формату А-5. При цьому аналізуються індекс складності та індекс дискримінації. Індекс складності визначає складність конкретних тестових завдань для студентів. Його величина характеризує питому вагу студентів, що правильно відповіли на конкретний тест. Найбільш інформативними для оцінювання студентів є тестові завдання з індексом складності 0,36–0,84. Індекс дискримінації визначає розподільну здатність тестових завдань на сильних та слабких студентів. Оптимальними є величини індексу дискримінації в інтервалі від 0,20 до 0,90.

Таким чином, запропонована система формування професійних компетенцій у фармацевтів у галузі профілактичної медицини дозволяє глибше розкрити

сутність соціально-гігієнічної оптимізації громадського здоров'я на основі детермінантних чинників навчання і трудової діяльності. З практичних позицій вона спрямована на систематизацію управління численними заходами в процесі навчання і трудової діяльності, а також на забезпечення селективності проведення коригувальних заходів з охорони здоров'я.

Висновки

Оптимізація професійного розвитку студентів у процесі навчальної діяльності з профілактичної медицини базується на формуванні професійних компетенцій, спрямованих на підвищення особистісного потенціалу

здоров'я та проведенні селективних заходів з охорони виробничого та навколишнього середовища.

Система формування професійних компетенцій з профілактичної медицини у студентів фармацевтів складається з 9 блоків: «Мета навчання», «Предмет вивчення», «Компоненти навчального процесу», «Інтегральні професійні компетенції», «Загальні професійні компетенції», «Спеціальні професійні компетентності», «Корекція професійної компетентності», «Оцінка сформування професійної компетентності», «Кінцеві результати формування професійної компетентності».

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні вивчення даного питання.

Література

1. Арасланова В. А. Формирование профессиональных компетенций у студентов специальности «Документационное обеспечение управления и архивирования» / В. А. Арасланова, Е. Я. Бурмистрова // Среднее профессиональное образование. – 2017. – № 5. – С. 22–25.
2. Богданов А. Е. Квалификационные характеристики и профессиональные компетенции основных медицинских специальностей применительно к ФГОС-3: психолого-педагогические аспекты и проблемы / А. Е. Богданов, В. Е. Васильев, А. А. Карабиненко // Психология. Историко-критические обзоры и современные исследования. – 2014. – № 1–2. – С. 13–48.
3. Грабовецкий Б. С. Методи експертних оцінок: теорія, методологія, напрямки використання: монографія [Електронний ресурс] / Б. С. Грабовецкий. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 171 с. – Режим доступу : http://publish.vntu.edu.ua/txt/Grabovecky-MetEkspertOcin_TeoriaMetodolNaprVikorist359.pdf. – Назва з екрана.
4. Демина Е. А. Общие и профессиональные компетенции: пути достижения результатов образования / Е. А. Демина // Среднее профессиональное образование. – 2015. – № 1. – С. 24–27.
5. Миняева О. А. О некоторых особенностях компетентного подхода при обучении специалистов в области фармации / О. А. Миняева, Э. Ю. Зайцева, Е. В. Зайцева [и др.] // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 1-1. – Режим доступа : <https://www.science-education.ru/ru/issue/view?id=121>. – Название с экрана.
6. Нестерова Л. В. Формирование межкультурной компетенции как фактора социализации личности: из опыта работы с монгольскими студентами / Л. В. Нестерова // Среднее профессиональное образование. – 2017. – № 1. – С. 16–21.
7. Dalkey N. C. The Delphi method: An experimental study of group opinion [Electronic resource] / N. C. Dalkey. – Santa Monica : Rand. org, 1969. – P. 79. – Access mode : http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_memoranda/2005/RM5888.pdf. – Title from screen.

Дата надходження рукопису до редакції: 01.02.2018 р.

**Формирование профессиональных компетенций
по профилактической медицине
у студентов-фармацевтов**

Н.П. Гребняк, Р.А. Федорченко, В.В. Таранов
Запорожский государственный медицинский
университет, г. Запорожье, Украина

Цель – обосновать систему формирования профессиональных компетенций при подготовке в вузах специалистов по «Фармации».

Материалы и методы. Материалы: нормативная база учебно-воспитательного процесса при подготовке студентов-фармацевтов и международный опыт по профилактической медицине. Методы: контент-анализа, системного анализа, логического обобщения, медико-статистический, Дельфийский.

Результаты. Главная цель вузов состоит в подготовке высококомпетентных специалистов, имеющих хороший потенциал здоровья и способных длительно поддерживать профессиональную деятельность на высоком уровне. Система формирования профессиональных компетенций по профилактической медицине направлена на логистическое управление мероприятиями в процессе обучения и обеспечения селективности управления здравоохранения в фармации. К главным специальным компетенциям относится владение основными методами защиты персонала аптечных учреждений и фармацевтических предприятий от возможных неблагоприятных условий труда а также способность проведения санитарно-профилактических мероприятий в условиях фармацевтических предприятий, включая обеспечение технологического процесса и выбор оборудования.

Выводы. Оптимизация профессионального развития студентов в процессе учебной деятельности по профилактической медицине базируется на формировании профессиональных компетенций, направленных на повышение личностного потенциала здоровья и проведении селективных мероприятий по охране производственной и окружающей среды. Она состоит из 9 взаимодополняющих блоков.

Ключевые слова: профессиональные компетенции, студенты-фармацевты, профилактическая медицина.

**Formation of professional competencies
in preventive medicine
among the students of pharmacy**

N.P. Grebnyak, R.A. Fedorchenko, V.V. Taranov
Zaporizhzhia State Medical University,
Zaporizhzhia, Ukraine

Purpose – to justify the system of forming professional competencies when training specialists in “Pharmacy” at the universities.

Materials and methods. The normative base of teaching process for the preparation of the students of pharmacy and the international experience in preventive medicine were used as the materials for the study. Methods applied: of content analysis, of systemic analysis, of logical generalization, medico-statistical, Delphic.

Results. The main goal of higher education institutions is to train highly competent specialists having good health potential and capable of maintaining high professional level for a long time. The system of forming professional competencies in preventive medicine is aimed at logistic management of activities in the process of training and ensuring the selectivity of the management of public health in pharmacy. Among the principal special competencies the knowledge of basic methods of protecting the staff of drugstores and pharmaceutical enterprises from possible unfavorable conditions of work and also the ability to conduct sanitary and preventive measures in the conditions of pharmaceutical enterprises, including the provision of technological process and the choice of equipment are listed.

Conclusions. Optimization of professional development of students in educational process in preventive medicine is based on the formation of professional competencies aimed at increasing the personal health potential and conducting selective measures to protect the production and the environment. It consists of 9 mutually supplementing blocks.

Key words: professional competences, students-pharmacists, preventive medicine.

Відомості про авторів

Гребняк Микола Петрович – д.мед.н., професор кафедри загальної гігієни та екології Запорізького державного медичного університету; просп. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, 69035, Україна.

Федорченко Руслана Анатоліївна – к.мед.н., доцент кафедри загальної гігієни та екології Запорізького державного медичного університету; просп. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, 69035, Україна.

Таранов Володимир Володимирович – к.мед.н., доцент кафедри соціальної медицини, організації охорони здоров'я та ЛТЕ Запорізького державного медичного університету; просп. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, 69035, Україна.